

Achtergrondinformatie Thesaurus Zorg en Welzijn 2017

Ontstaansgeschiedenis

De Thesaurus Zorg en Welzijn (TZW) van Stichting Stimulansz is een trefwoordenbestand met bijna 40.000 termen. De termen bestrijken het totale sociaal domein en de zorgsector en er zijn daarnaast nog vele termen uit andere domeinen als onderwijs, wonen, sociale processen, belastingen, economie, psychologie, recht en vervoer.

In 2017 bestaat de TZW 25 jaar. Hij is ooit ontstaan binnen het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW), destijds volledig gesubsidieerd. Ooit werkten er zeven mensen aan de TZW. Bij de splitsing van het NIZW in 2007 in Movisie, het Nederlands Jeugdinstituut en Vilans bleef de TZW onderdeel uitmaken van deze drie organisaties. In 2013 is de TZW, inclusief de twee medewerkers, overgenomen door Stichting Stimulansz. Stimulansz zorgt voor het onderhoud van de TZW met zes updates per jaar en ondersteunt organisaties die de TZW gebruiken.

Stimulansz is kennis- en adviespartner in het sociaal domein voor gemeenten. De roots van Stimulansz liggen in de sociale zekerheid maar nu zijn we een breed georiënteerde, innovatieve dienstverlener op de terreinen van werk en inkomen, welzijn en gezondheid. We delen onze kennis graag met andere spelers uit het maatschappelijk veld en zoeken met hen continu de verbinding. Stimulansz adviseert, informeert en biedt aansluitend ook praktische oplossingen zoals tools voor bedrijfsvoering en digitale informatieproducten. We helpen onze opdrachtgevers bij het uitvoeren van hun publieke taken, zodat zij op hun beurt de best denkbare dienstverlening kunnen bieden aan burgers en cliënten.

Opbouw thesaurus

Een thesaurus is als volgt opgebouwd. De termen worden in een samenhangend geheel vastgelegd door verschillende typen relaties tussen de termen:

- hiërarchische relaties: de termen zitten in een boomstructuur van algemener naar specifiek. In algemene woorden: meubels kun je onderverdelen in tafels, stoelen en kasten; tafels kun je vervolgens weer onderverdelen in eettafels, bureaus en salontafels.
- synoniemen: de TZW bevat zeer veel synoniemen, waarmee we vormvarianten vastleggen, varianten voor taal van de burger en taal van de professional, spelvarianten en andere varianten. Suikerziekte en diabetes zijn twee heel verschillende woorden voor eenzelfde begrip.
- zie-ook-relatie: een algemene, associatieve relatie waarmee je aangeeft dat termen iets met elkaar te maken hebben. Zo heeft melk en koe iets met elkaar te maken en om bij de diabetes te blijven: diabetes en insuline.

Daarnaast bevat de TZW definities van de begrippen, waarmee duidelijk wordt wat onder een term verstaan moet worden. Een thesaurus zorgt voor eenheid van taal.

Toepassingen TZW

De Thesaurus Zorg en Welzijn is te beschouwen als een rijke verzameling termen, waaruit voor klanten iedere gewenste deelselectie kan worden samengesteld. Als benodigde termen ontbreken, voegen we die toe.

We onderscheiden drie hoofdtoepassingen:

- woordenboekfunctie: we stellen op verzoek begrippenlijsten samen op bepaalde domeinen. De definities geven inzicht in de betekenis van termen. Indien ook de gerelateerde termen worden getoond, ontstaat daarnaast een samenhangend geheel van termen die iets met elkaar te maken hebben. Gebruikers kunnen daar op doorklikken. Een voorbeeld van zo'n begrippenlijst is te vinden op de website Samen voor de klant van de Programmaraad, een samenwerking van Divosa, UVW, VNG en Cedris: <https://www.samenvoordeklant.nl/begrippenlijst>

- inhoudelijke metadatering (tagging) in informatiesystemen zoals systemen voor content management, document management, relatiebeheer, sociale kaarten, projectendatabanken. Door trefwoorden uit de TZW te gebruiken, gebeurt de metadatering op een consistente manier. Bovendien worden zoekresultaten relevanter en kan content op basis van gelijke trefwoorden aan elkaar gerelateerd worden. Zoekt iemand naar inhoudelijke informatie over een onderwerp, dan kan dynamisch bijvoorbeeld ook een training worden getoond over hetzelfde onderwerp.
- verrijking zoekmachines: zoekmachines kunnen op de achtergrond de zoekvraag van gebruikers uitbreiden met alle beschikbare synoniemen uit de TZW. Iedereen kan daarmee in zijn eigen taal de zoekvraag stellen en je bent niet meer afhankelijk van welke variant toevallig in de tekst wordt gebruikt; de zoekmachine brengt alle varianten samen. Zonder de synoniemen in een zoekmachine krijg je als gebruiker vaak heel verschillende resultaten of je nu toevallig suikerziekte hebt ingetypt of diabetes. Verrijking van zoekmachines met de TZW ondervangt dat.

Klanten TZW

De TZW wordt door een breed scala aan organisaties ingezet in hun informatievoorziening. Dat kan zowel gaan om toepassingen voor professionals zoals GGD GHOR Kennisnet, het medewerkersportaal van UMC Utrecht, als voor burgers zoals het platform kanker.nl van KWF Kankerbestrijding of de [Verwijsgids kanker](http://Verwijsgids.kanker.nl) van het Integraal Kankercentrum Nederland, als om gemengde toepassingen zoals de sociale kaarten die gemeenten gebruiken van onze samenwerkingspartners Sociale Kaart Nederland, Elkander en Orangehill. Andere klanten zijn Movisie, Netwerk Kwaliteitsontwikkeling Ggz, Patiëntenfederatie Nederland, Virenze, Zorginstituut Nederland en buiten de zorgsector bijvoorbeeld AVROTROS, Bohn Stafleu Van Loghum en HZ University of Applied Sciences Vlissingen.

Toekomst TZW

Wij zijn van mening dat een dergelijke, omvangrijke thesaurus - die bovendien onderhouden wordt - een basisinstrument zou moeten zijn voor de digitale infrastructuur van de overheid. Met een thesaurus kan de informatievoorziening op een hoger vlak worden gebracht. Niet alleen door eenduidige opslag van data door consistentere inhoudelijke metadatering, maar ook doordat gebruikers, zowel burgers als professionals, de informatie ook weer beter kunnen terugvinden. Daarnaast is het van belang om inzicht te hebben in definities.

We proberen al enige tijd financiering te vinden voor de TZW, waardoor we deze als open data beschikbaar zouden kunnen stellen voor gemeenten en andere overheidsinstanties en organisaties uit de zorgsector. Er zijn gesprekken gaande met verschillende partijen waarbij het mooi zou zijn om een deel financiering te vinden vanuit gemeenten en een deel vanuit een aantal zorgpartijen. Juist ook om de integraliteit van de TZW te bewaren. Het zou goed zijn als het onderhoud en de toepassing van de TZW door organisaties in het veld bij een groter team van medewerkers zou kunnen worden belegd.

Ontwikkeling en toepassing van een thesaurus past ook in de technologische ontwikkelingen van de laatste tijd; big data, linked data, semantische zoeksystemen, allemaal hebben ze baat bij terminologiesystemen die de betekenis van woorden voor computers inzichtelijk kunnen maken. Daarnaast is de aandacht voor semantiek binnen de overheid steeds groter en ook noodzakelijk. Daarom zien wij de toekomst van de Thesaurus Zorg en Welzijn met vertrouwen tegemoet.